

news letter

Jiří Weigl:
T. G. Masaryk –
75 let od smrti

Jan Skopeček:
Mont Pelerin Society
v Praze

Alena Vitásková:
Zastavme podporu
obnovitelných zdrojů

Jan Zelenka:
Zlatá bula sicilská –
800 let poté

T. G. Masaryk – 75 let od smrti*

Jiří Weigl
vedoucí Kanceláře prezidenta republiky

14. září 2012 uplynulo 75 let od úmrtí zakladatele našeho moderního státu „Prezidenta Osvoboditele“ – Tomáše Garrigue Masaryka. Skonal v době, kdy se nad osudem jeho díla a budoucnosti našeho státu a národa stahovaly mraky ohrožení německým nacismem. Skonal v době, kdy demokratické soužití Čechů, Němců, Slováků a dalších národností v tehdejší Československu se dostalo na kritickou křižovatku, z níž již nebylo cesty zpět. Následoval Mnichov, okupace, válka.

Mnohým se v důsledku toho zdálo, že Masarykovo dílo byl omyl. Jeho stát nepřežil, tak jako staletí před tím se české země musely znovu stát součástí nové říše, tentokrát té čtvrté, nacistické. Prý selhala i masarykovská demokracie, prý selhal jeho humanismus, čechoslovakismus, prostě všechny ismy, které si lze se jménem TGM spojit. Totéž jsme slyšeli celé další půlstoletí, s kratičkou přestávkou osvobození a tří poválečných let. Nebylo divu – Masaryk a totalita jsou neslučitelné. Všichni to od počátku věděli.

Až sametová revoluce v roce 1989 vše změnila. TGM na nás znovu shlíží z piedestalu na náměstích, je znovu nedotknutelnou ikonou naší obnovené demokracie, novodobým Otcem vlasti. Zvykli jsme si odvolávat se na něj při všech možných příležitostech, udělali jsme

z něj ikonu, neživý symbol, jemuž se nelze přiblížit. Tak se nám z Masaryka z českého vlastence stal velký Evropan, s jehož odkazem dnešní EU a postavení našeho státu v ní prý plně souzní. Idealizovaná nedokonalá prvorepubliková masarykovská demokracie je používána napříč politickým spektrem jako údajně nedostupný vzor k diskreditaci rovněž nedokonalé demokracie současné. Masaryk byl v novodobé tradici – jako ten hodný – oddělen od svého nejbližšího spolupracovníka a pokračovatele Edwarda Beneše, na něhož byla svalena všechna selhání a prohry našich moderních dějin.

Jako bychom zapomněli, že tím, čím se Masaryk na věky zapsal do historie, je to, že zásadně přispěl k rozbití Rakousko-Uherska a prosadil vytvoření moderního samostatného a demokratického státu pro náš národ. Hlásíme-li se k Masarykovu odkazu, mělo by to znamenat to, že chceme tento stát udržet, že jsme při-

praveni jeho nezávislost a suverenitu obhajovat a bránit. Že víme, co je to za hodnoty. Jen díky Československu jsme po několika staletích přestali být druhořadým národem ve vlastní zemi. Díky naší státnosti a suverenitě jsme normální, vyspělým, sebevědomým evropským národem.

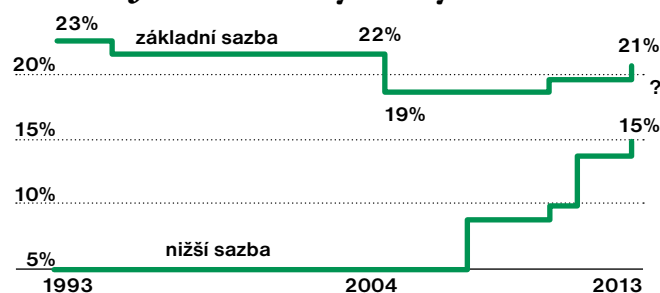
Příklad rozpadu starého Rakouska nám ukazuje, že samotná relativní prosperita a slušné poměry příslušníkům různých národů v mnohonárodní říši nestačí. Lidé chtějí být svými pány, rozhodovat o sobě, ne poslouchat jiné.

Jak snadno – zdá se – na to dnes zapomínáme. Jak bez přemýšlení dnes snadno stavíme vedle Masaryka symboly starého Rakouska, neuvědomující si jejich neslučitelnost. Jak snadno jsou mnozí u nás připraveni naši suverenitu – Masarykův odkaz – lehce obětovat v zájmu evropského – tentokrát prý opravu skutečně lepšího příští, ignorující historickou zkušenost.

Tři čtvrtiny století od smrti TGM jsou proto dobrou příležitostí k zamyšlení. Ne pouze nad jeho osobností, dílem, odkazem. Jsou příležitostí k zamyšlení se nad námi samými a naším vztahem k našemu státu a nad odpovědností, kterou za něj máme. ■

ZÁŘIJOVÝ GRAF CEPU

Jak se měnily sazby DPH

* Projev přednesený na pietním shromáždění k 75. výročí úmrtí TGM, Hradčanské náměstí 13. září 2012.

Mont Pelerin Society v Praze

Jan Skopeček

Centrum pro ekonomiku a politiku

Začátkem letošního září se stala Praha díky diplomatickému a organizačnímu úsilí prezidenta Václava Klause a ředitele Liberálního institutu Jiřího Schwarze místem prestižního setkání nejvýznamnějších osobností liberálního myšlení seskupených v tzv. Mont Pelerin Society, jejíž historie se datuje už od roku 1947. Tehdy jeden z nejbrilantnějších myslitelů a nejpřesvědčivějších obhájců liberalismu, Friedrich August von Hayek pozval 36 myslitelů z řad zejména ekonomů, ale i dalších představitelů společenskovědních disciplín, do švýcarského Mont Pelerinu k diskusi nad hrozbami, kterým čelí západní civilizace v podobě podkopávání otevřené svobodné společnosti založené na individuální svobodě, neregulovaném tržním hospodářství a řadě dalších atributů klasického liberalismu. Členy tohoto uskupení byly takové osobnosti jako Milton Friedman, George Stigler, James M. Buchanan či Ronald Coase.

Kritika státu blahobytu

Dnes tato společnost čítá několik stovek členů, z nichž řada zavítala i na pražskou konferenci přednést a diskutovat hrozby, kterým svobodná společnost čelí dnes. Už samotné názvy jednotlivých bloků konference naznačily, že největší útoky na svobodu pocházejí z reakcí vlád na ekonomickou krizi, z růstu vlivu tzv. státu blahobytu, s postupující integrací ničící národní státy a v neposlední řadě i z nových, módních a proti liberalismu a svobodě zaměřených „ismů“.

Konferenci zahájil blok s názvem „Ekonomický pokles a socialistický reengineering“. V něm profesor Sam Peltzman z University of Chicago upozornil na skutečnost, že zatímco dlouho-

dobé zesilování ekonomické role vlád bylo na konci 20. století přerušeno a docházelo k omezení vládních výdajů, pád v roce 2008 znamenal konec této tendence. Finanční krize a následná recese se setkala s obrozováním socialismu jak v ideologické, tak praktické rovině. Hrozí tak i návrat k socialismu jako takovému. K tomu by mohlo dojít, pokud by se vlády rozhodly řešit fiskální potíže prostřednictvím růstu daní, což by muselo být doprovázeno i růstem regulací, neboť stále více transakcí se ekonomické subjekty snaží před zdaněním skrýt. Cestou, jíž bychom se socialismu vyhnuli, jsou fiskální úspory. Další význačný profesor Allan Meltzer se přihlásil k obhajobě kapitalismu. Spolu s Václavem Klausem a dalšími odmítli úvahy některých diskutujících o nahrazování slova kapitalismus tržní ekonomikou. Za označení kapitalismus je třeba bojovat.

Svůj pohled na současnou krizi představil i profesor Peter Boettke z George Mason University, který argumentoval, že krize, do níž se západní civilizace dostala, je spíše kulturní než ekonomické nebo technické povahy. V USA existuje zásadní nedostatek důvěry v politiku, včetně hospodářských politik. Vládní výdaje na HDP za posledních sto let narostly do neúnosných rozměrů. Současnou situaci západních demokratických zemí lze podle Boettkeho přirovnat ke krizi sovětského systému v 80. letech 20. století. Obtíže, do nichž se Evropa a USA dostaly, nevznikly přes noc, ale jsou důsledkem kultury veřejné politiky posledních desetiletí, která byla v zjetí keynesiánská.

Lars P. Feld z Institutu Waltera Euckena ve Freiburgu při své kritice státu blahobytu

argumentoval mylností hospodářské a sociální politiky, která předpokládá, že přerozdělování probíhá od bohatých k chudým. Z řady výdajů, např. výdajů na vzdělání nebo kulturu, těží spíše středně nebo vysoko příjmoví občané. Přerozdělovací dopad daňového systému je sporný, neboť nepřímé daně často více dopadají na chudé a působí regresivně. Navzdory rovnostářské rétorice jsou veřejné výdaje jen velmi omezeně zaměřeny na chudé. To není překvapivé, protože chudí se obvykle méně angažují v politickém procesu.

Evropská integrace

Dalším ze zásadních témat, které se odrazilo v několika dalších blocích, byla otázka integrace a to zejména integrace v evropském kontextu. Jeden z panelů se tak věnoval souvislosti integrace a zániku národních států.

Profesor Roland Vaubel ve svém příspěvku striktně rozlišil politickou a tržní integraci. Zatímco tržní integraci se vlády vzdávají svého vlivu na regulaci trhu a dávají tak svým občanům více svobody, politická integrace je pravým opakem. Vlády politickou integraci regulují trh a tím nad občany získávají více moci, samozřejmě na úkor jejich svobody. Politická centralizace nefunguje především ze dvou důvodů. Občan při politické centralizaci obtížněji vymáhá z regulací a zdanění. Je-li takový únikový mechanismus blokován, daně i regulace ještě více rostou. Při centralizaci nemůže občan srovnávat výkon vlastní vlády ve vztahu k ostatním okolním vládám. Politická integrace také ignoruje rozdílnost v preferencích jednotlivých členských států. Společné evropské regulace jsou stále více přísnější, neboť kýžená harmonizace zbavuje minority tlaku konkurenceschopnosti.

Ekonomické souvislosti evropské integrace nabídl blok označený jako „Příspěvek eura k evropské krizi“ nebo blok

s názvem „Evropská fiskální harmonizace“. Bývalý člen bankovní rady Bundesbank a ECB profesor Otmar Issing velmi přehledným způsobem popsal veškeré součásti krize eurozóny. Upozornil, že v eurozóně vidíme namísto předpokládané konvergence členských ekonomik divergenci v tak důležitých parametrech, jako jsou náklady práce, což značí i divergenci v samotné konkurenceschopnosti. Jednotná evropská měna byla určujícím faktorem nízkých úrokových měr v jižních státech eurozóny, což způsobilo rozsáhlé nerovnováhy v kapitálových tocích. Zmíněné jižní státy tak mohly financovat spotřebu, rostly mzdy a nafukovala se bublina na trhu s nemovitostmi. Navíc se prohlubovala fiskální neodpovědnost vlád. Oponent příspěvku profesora Issinga, poradce prezidenta Martin Slaný, souhlasil se zmíněnou kauzalitou vedoucí k dnešní krizi, nicméně odmítl chápat krizi tak zúženě, jak ji představil právě profesor Issing. Podle Slaného je krize mnohem širší, nelze ji chápat pouze jako krizi veřejných financí či finančního systému, ale jako krizi celého projektu jednotné měny a krizi celého procesu integrace. K záchraně eura tak nestačí profesorem Issingem zmiňovaná změna fiskální disciplíny, strukturální reformy a změna institucionálního rámce, který by předcházela problémům ve finančním sektoru. Zdrojem těchto problémů je totiž euro samotné. Otázka eura se v příspěvcích účastníků objevovala poměrně často. Pro leckoho překvapujícím a pro řadu z nás silně nesouhlasným bylo časté „adorování“ zlatého standardu a chápání eura jako měny, která některé pozitivní aspekty zlatého standardu podle jeho zastánců má.

Zásadní příspěvek přednesl Gerhard Schwarz, ředitel think tanku Avenir Suisse, který představil a popsal charakteristiky a podstatu nových či znovuobjevených

„ismů“ ohrožujících svobodu. Mezi nebezpečné myšlenkové proudy s potenciálem ohrožit liberální řád zařadil G. Schwarz religiozní fundamentalismus, autoritarismus, centralismus a s ním spojený harmonizaci, demokrati- smus v podobě jeho expan- dování z politické oblasti, kde má své opodstatnění, do oblastí bussinesu nebo společenských záležitostí, kde má rozhodovat jednotlivec. Mezi další z nebezpečných „ismů“ je podle Schwarze možné zařadit pragmatismus, trans- parentismus, moralismus, paternalismus, ekologismus a feminismus. Jejich velké nebezpečí spočívá podle Schwarze mimo jiné v tom, že se tváří zřetelně méně poli- ticky a ideologicky a jejich chování je méně radikální než dřívější antiliberální so- cialistická ideologie a ideo- logie národního socialismu. Charakterizují se spíše „tech- nicistně“, pravo-levé vidění světa považují za překonané. To má potenciál zvíkat i má- lo ukotveného liberála, zvlá- ště když tyto nové „ismy“ slo- vo svoboda používají, resp. zneužívají. Schwarz odmítá přijmout např. termín libe- rální paternalismus, který se zdůvodněním, že lidé proje- vují (časově) nekonzistentní preference, má ambici pro- střednictvím státu nasměro- vat a navést lidi na lepší způ- sob jednání. Argumentuje, že neopomenutelným pilířem liberalismu je i právo člověka být iracionální a škodit sobě samému. Společným rysem

všech výše jmenovaných směrů je zřetelný normativní koncept lidské bytosti. Jejich cílem je „nový člověk“, ide- ální bytost a to podle jejich vlastní definice. Bytost, jež se podřídí něčemu, co můžeme nazvat objektivní morálka či jednotná kolektivní předsta- va aplikovatelná na všech- ny, kteří se jí budou muset podřídít. Ve světě těchto „ismů“ neexistuje místo pro odchylku z nadiktované nor- my. Jejich nebezpečí pro svobodu je tak obrovské a li- berálové by ho měli vnímat silněji.

Prezidentův příspěvek

Prezident republiky Václav Klaus ve své přednášce vy- jádřil zklamání nad stavem současného světa. Žijeme v mnohem více socialistické a etatické společnosti, než jsme si dokázali po pádu ko- munismu a radikálních poli- tických a ekonomických změnách představit. Kapitalismus a svoboda byly téměř nevi- ditelně a potichu oslabeny. Přesto odmítl, že by optimis- mus a víra v sílu svobodné společnosti, volného trhu apod. byla po pádu komu- nismu výsledkem žití v iluzi o Západu, zejména pak o zá- padní Evropě a EU. Již v do- bě komunismu v nich totiž viděl dynamiku socialismu, sociáldemokratiismu nebo tzv. soziale Marktwirtschaft. Na přelomu 60. a 70. let, v době vzniku Římského klubu, se začal obávat i zelené ideo- logie jako nebezpečné alterna- tivy tradičním socialistickým doktrínám. Obavy měl i z le-

vicovosti intelektuálů, kteří byli hlavní hybnou silou ko- munismu a jemu blízkých doktrín. Intelektuálové se vždy cítili být hodnotnějšími lidmi, a proto se nechtěli ne- chat hodnotit trhem, který přesvědčení o jejich velikosti často nesdílel. Václav Klaus odmítl také apoteózu vědy, na které byl socialismus zalo- žen. Je absurdní si myslet, že by existující lidské a společ- čenské problémy mohla věda vyřešit.

Jsou však i problémy, kte- ré nebyly vidět nebo byly podceněny. Podle Václava Klause jsme plně nedocenili dalekosáhlé důsledky 60. let. Tato „romantická“ éra byla obdobím radikálního popře- ní autorit, tradičních hodnot a sociálních institucí. Nové generace tak nebudou rozu- mět smyslu naší civilizace, kulturnímu a etickému dě- dictví. Podceněny byly pro- blematické aspekty formálně dobře fungujícího demokr- atického systému, který umož- nil získat koncentrovaný a vi- ditelný benefit za rozptýlené a nepozorovatelné náklady. Dalšími hrozbami jsou i ideo- logie human-rightismu, která nemá nic společného s indivi- duální svobodou, a ničí práva občanská, a tzv. soudcokracie, kdy si politickou sílu přivlast- ňují nevolené soudy. Dále Václav Klaus zmínil i silnou pozici tzv. NGOs a médiokracie s absolutně svobodnými, ale manipulujícími médii. Neočekával ani takovou po- pularitu veřejných statků, veřejného sektoru, viditelné

ruky státu a rychlého zapo- menutí na skutečnost, že re- gulace je jiným výrazem pro plánování.

Že takovýto stav věci ko- munita liberálů sdružených v Mont Pelerin Society při- pustila, přikládá Václav Klaus jisté bezstarostnosti, ne-li le- nosti v myšlení a jednání. Vidí nedostatečnou odvahu sdílet osamocený názor. Je důležité diskutovat mezi sebou navzá- jem, ale obává se, že mimo tento uzavřený kruh není naše myšlenky slyšet. Články si publikujeme ve svých žur- nálech sobě navzájem, ale nepublikujeme je pro ostatní. Neprodukujeme empirické, deskriptivní socio-ekonomické analýzy, ale parciální, měl- ké, normativní papery. Václav Klaus zakončil s haykovskou tezí, že svoboda nemůže pře- trvat, pokud každá generace znovu neustaví a nepotvrdí její hodnoty.

Na konferenci zaznělo sa- mozřejmě mnoho dalších in- spirativních příspěvků. Kéž by účastníci konference vy- slyšeli přání Václava Klause a stejné argumenty jsme v da- leko větší míře mohli nalézat i v širší společenské diskuzi, v médiích a politických stře- tech. Argumenty, jež budou reagovat na aktuální útoky na svobodu, neboť žít jen z od- kazu velikánů, jako byl Hayek či Friedman, by bylo fatál- ní chybou. Jen tak svobodu a kapitalismus ubráníme, což si určitě přejí všichni ti, kte- ří se tak prestižního setkání Mont Pelerinské společnosti v Praze zúčastnili. ■

NABÍZÍME

Předplatné na rok 2012

Předplatné zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného činí 660 Kč.
Studentské předplatné 330 Kč.

cep
CENTRUM
PRO EKONOMIKU A POLITIKU

www.cepin.cz

Domy s nulovou spotřebou energie

Geniální návrh, nebo
nesmyslná regulace EU?

Sborník textů

Pavel Gebauer, Ivo Strejček, Karel Kabele
Lukáš Petřík, Robert Axamit, Petr Slanina
Miroslav Kutílek, Aleš Hrubý, Ondřej Krutílek
Petr Měchura, Tomáš Munzi, Lukáš Kovanda

Předmluvu Václava Klause

č. 96/2012

cep
Centrum
pro ekonomiku a politiku

CEP nabízí sborník č. 96/2012 „Domy s nulovou spotřebou energie – geniální návrh, nebo nesmyslná regulace EU?“, do něhož přispěli Pavel Gebauer, Ivo Strejček, Karel Kabele, Lukáš Petřík, Robert Axamit, Petr Slanina, Miroslav Kutílek, Aleš Hrubý, Ondřej Krutílek, Petr Měchura, Tomáš Munzi a Lukáš Kovanda. Editorem je Marek Loužek. Předmluvu napsal prezident Václav Klaus.

Cena: 100 Kč, 105 stran.

[objednávky na www.cepin.cz](http://www.cepin.cz)

Zastavme podporu obnovitelných zdrojů

Alena Vitásková
předsedkyně
Energetického regulačního úřadu

Obnovitelné zdroje energie (OZE) jsou přírodní energetické zdroje, které mají schopnost částečné nebo úplné obnovy. U nás mezi ně řadíme energii sluneční, větrnou, geotermální, vodní, dále pak biologicky rozložitelný odpad, biomasu, bioplyn, skládkový plyn a kalový plyn z čističek odpadních vod. Elektrická energie vyrobená přeměnou z obnovitelných zdrojů není v současné době konkurenceschopná elektrické energii vyrobené z konvenčních zdrojů. Z důvodu podpory rozvoje výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů je tato elektřina podporována tak, aby se cenově vyrovnala tržní ceně elektřiny.

Počátky podpory

Počátky podpory obnovitelných zdrojů v České republice se datují od roku 2002, ještě před platností zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Tehdy Energetický regulační úřad vyhlásil výkupní ceny pro jednotlivé kategorie OZE prostřednictvím cenového rozhodnutí. Tato podpora však pro fotovoltaické elektrárny neměla významný stimulační efekt. Až do konce roku 2003 Energetický regulační úřad vydal pouze dvě licence na výrobu elektřiny ze slunečních elektráren, v následujícím roce dalších šest.

Změna přišla v roce 2005, kdy byl přijat zákon č. 180/2005 Sb. o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Tento zákon je možno nazvat přelomový, neboť poprvé umožnil nastavit investorům takové podmínky, aby se výstavba výroben OZE mohla začít rozvíjet. Hlavními cíli zákona bylo dosažení osmi-procentního podílu výroby elektřiny z OZE na celkové spotřebě ČR. V tuto dobu byly všechny prováděcí předpisy k výše zmíněnému zákonu na-

staveny tak, aby tento rozvoj co nejvíce podpořily. Bohužel už méně se pohlíželo na to, jak případný rozvoj regulovat či dokonce zastavit. Za jediný a naprosto nedostatečný „brzdící“ prvek je možné považovat pouze možnost stanovit pokles výkupních cen meziročně o maximálně 5 %.

Elektrická energie vyrobená přeměnou z obnovitelných zdrojů není v současné době konkurenceschopná elektrické energii vyrobené z konvenčních zdrojů.

V roce 2006 mělo uděleno licenci dvanáct fotovoltaických elektráren, v roce 2007 jich bylo celkem 28. V dalším roce sice byl zaznamenán mírný nárůst počtu licencí na výrobu elektřiny na celkově 249 solárních elektráren, ale v následujících letech nastal v počtu vydaných licencí pro fotovoltaické výrobní obrovský nárůst. Toto bylo způsobeno narůstajícím nesouladem mezi prudce klesající cenou fotovoltaických panelů a výkupní cenou, která mohla ze zákona meziročně poklesnout pro nové zdroje pouze o 5 %, což se projevilo pro instalace do 30 kW pro rok 2009 ve výši výkupní ceny 12,89 Kč/MWh a 12,25 Kč/MWh pro rok 2010.

Raketový nárůst fotovoltaických elektráren

Začátkem roku 2009 se počet slunečních elektráren pohyboval řádově v tisících (celkový instalovaný výkon 463 MW), k 1. lednu 2010 se zvýšil počet fotovoltaických výroben na 6032 (celkový instalovaný výkon 1 820 MW), k 1. lednu 2011 na 12 861 provozoven a k 1. lednu 2012 dosáhl na základě údajů o vydaných licencích na výrobu elektřiny počet provozoven

fotovoltaické energie počtu 13 019.

V roce 2010 došlo k několika dílčími novelám zákona č. 180/2005 Sb., které ve svém dopadu omezily rozvoj fotovoltaických elektráren. Zákon č. 137/2010 Sb. s účinností od 20. května 2010 umožnil meziroční pokles výkupních cen o více než 5 % a úřad tohoto využil pro stanovení výkupních cen pro rok 2011, kdy snížil výkupní cenu pro fotovoltaické elektrárny až o 55 %. V tu dobu zavedl ERÚ také podrobnější kategorizaci fotovoltaických elektráren podle instalovaného výkonu s tím, že vyšší instalace jsou realizovány za nižších měrných investičních nákladů.

Pro rok 2011 tedy byla výše výkupní ceny pro nové instalace v kategorii nad 100 kW stanovena ve výši 5,50 Kč/MWh, pro instalace 30–100 kW ve výši 5,90 Kč/MWh a pro instalace do 30 kW ve výši 7,50 Kč/MWh. Poprvé byl použit funkční brzdny systém, bohužel pozdě. O korekci vysoké výkupní ceny pro FVE v letech 2009–2010 se zákonodárci pokusili zákonem č. 402/2010 Sb. s účinností od 1. ledna 2011, který zavedl odvod elektřiny ze slunečního záření po dobu tří let ve výši 26 % pro zdroje uvedené do provozu v letech 2009 a 2010 a dále vícezdrojové financování podpory z prostředků státního rozpočtu.

Cíle 13,5 % podílu obnovitelných zdrojů na spotřebě elektřiny, kterého má být v roce 2020 dosaženo, dosáhneme již v roce 2013, o sedm let dříve.

Zákon č. 330/2010 Sb. pak s účinností od 1. ledna 2011 definoval podporu pouze pro zdroje připojené do elektrizační soustavy ČR, čímž byly vyloučeny z podpory ostrovní systémy, a dále, že v případě elektřiny vyrobené využitím energie slunečního záření se podpora vztahuje

pouze na elektřinu vyrobenou ve výrobně elektřiny s instalovaným výkonem výrobní do 30 kW, která je umístěna na střešní konstrukci nebo na obvodové zdi jedné budovy spojené se zemí pevným základem evidované v katastru, a to s účinností až od 1. března 2011. Tímto posledním ustanovením byly vyloučeny z podpory pozemní FVE instalace a instalace o vyšším výkonu. V roce 2012 činí finanční podpora pro podporu obnovitelných zdrojů částku 38,4 mld. Částka 24 mld. Kč z ní pak patří podpoře FVE. Tyto podpory budeme pak platit dalších dvacet let.

Nová politika ERÚ

Obrat v přístupu Energetického regulačního úřadu k podpoře obnovitelných zdrojů nastal se změnou vedení v srpnu 2011. ERÚ upozorňuje na nekontrolovatelný nárůst obnovitelných zdrojů energie, který ohrožuje konkurenci českých firem a může působit jako rozbuška, která naruší sociální smír v České republice. Primární náklad na obnovitelné zdroje vyvolává sekundární potřebu investic do přenosové soustavy a tyto následně vynucené investice v řádech miliard korun uhradí všichni spotřebitelé v cenách energií.

V současné době veškerá podpora podpory obnovitelných zdrojů je směřována do podpory výroby elektřiny. Výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů tvořila v roce 2011 v ČR 10,55 % na hrubé spotřebě elektřiny. Meziroční nárůst podílu se pohybuje mezi 1,5–2,2 %. Cíle 13,5 % podílu obnovitelných zdrojů na spotřebě elektřiny, kterého má být v roce 2020 dosaženo, tedy dosáhneme již v roce 2013, o sedm let dříve.

Další vývoj legislativy upravující podporu obnovitelných zdrojů nastal v loňském roce. Nový „vylepšený zákon“ byl Poslaneckou sněmovnou postoupen 13. 12. 2011 Senátu. Ani tento návrh však nerefletoval upozornění ERÚ.

Následně jej senát vrátil zpět Poslanecké sněmovně s relativně zásadními pozměňovacími návrhy. Návrh zákona v této pozměněné podobě dne 31. 1. 2012 Poslanecká sněmovna schválila. Tento zákon byl zaslán k podpisu prezidentu ČR Václavu Klausovi. Pan prezident při vědomí negativních dopadů na firmy i občany ČR návrh zákona vetoval a vyzval zákonodárce k jeho přepracování tak, aby neohrožoval zájmy spotřebitelů energií v České republice.

Tři varianty vývoje

V tomto čase Energetický regulační úřad upozornil jak české zákonodárce v dopise zasláném všem poslancům obou komor Parlamentu ČR, tak i veřejnost prostřednictvím tiskové konference, konané dne 26. dubna 2012, na negativní vývoj v oblasti obnovitelných zdrojů. Na tiskové konferenci byly zveřejněny výsledky analýz předpokládaného vývoje podpory obnovitelných zdrojů v kon-

textu tří variant možných scénářů vývoje:

1. *zastavení finanční podpory v roce 2014*, kdy zastavením finanční podpory pro nově budované zdroje od roku 2014 by činil budoucí závazek do roku 2034 včetně již zaplacených vícenákladů 874,3 mld. Kč, a to bez nově podporovaných druhů;
2. *zastavení finanční podpory pro nové zdroje až od roku 2020 bez nově podporovaných druhů*, by budoucí závazek do roku 2034 činil včetně již zaplacených vícenákladů 1 071,7 mld. Kč;
3. *zastavení finanční podpory pro nově budované zdroje od roku 2020 s nově podporovanými druhy (biometan, biokapaliny, biomasa teplo)*, kdy by budoucí závazek do roku 2040 činil včetně již zaplacených vícenákladů 1 492 mld. Kč.

Z pozitivních reakcí odběratelů jak z řad firem, tak i z domácností, které úřad dostává, je patrné, jak velkou podporu

návrh Energetického regulačního úřadu má.

Dne 9. května 2012 bylo Poslaneckou sněmovnou přehlasováno prezidentovo veto, a tím schválen zákon o podporovaných zdrojích energie č. 165/2012 Sb. Nový zákon neumožňuje pozastavit finanční podporu nově instalovaným zdrojům od roku 2014, a to i když Česká republika dosáhne 13,5 % podílu výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě elektřiny. Nový zákon dále rozšiřuje podporované zdroje energie o další druhy (biometan, biokapaliny, podpora tepla z obnovitelných zdrojů). Především kvůli výrazným finančním dopadům do cen pro konečného zákazníka Energetický regulační úřad jednoznačně nedoporučoval rozšíření podporovaných zdrojů o tyto další druhy, zvláště pak v oblasti podpory elektřiny, ve které dosáhneme cíle 13,5 % již v roce 2013.

(16 %). V současné době je podporována pouze výroba elektřiny. V novém zákonu pak i teplo z obnovitelných zdrojů, ale velice okrajově.

Výše podpory obnovitelných zdrojů vážně ohrožuje konkurenceschopnost českých firem.

Podíl výroby elektřiny z OZE v roce 2011 činil už 10,55 % oproti předpokládaným 9,78 %. Predikce úřadu předpokládá dosažení cíle 13,5 % ve výrobě elektřiny již v roce 2013, tedy o sedm let dříve. Jen v roce 2012 nás tato podpora stála 38,4 mld. Kč. Podporované zdroje mají nárok na podporu indexovanou o 2 % ročně po dobu průměrně dvacet let. Nicméně nový zákon podporu pro výrobu elektřiny, tedy tu kategorii, kde dosáhneme cíle o sedm let dříve, ještě rozšířil o další zdroj - biokapaliny.

ERÚ nemá účinný nástroj, jak další rozvoj v podpoře obnovitelných zdrojů regulovat, a v případě dosažení cíle, finanční podporu pro nové zdroje v reálném čase ukončit.

Závěr

Energetický regulační úřad je nezávislý správní úřad pro výkon regulace v energetice. ERÚ zejména chrání oprávněné zájmy zákazníků a spotřebitelů v energetických odvětvích, prosazuje podporu obnovitelných zdrojů pouze v rozsahu ekonomické únosnosti ČR, postupuje tak, aby byla zajištěna transparentnost a předvídatelnost výkonu jeho pravomocí a důrazně upozorňuje na další růst finanční podpory podporovaných zdrojů energie.

Do budoucna je nutno zastavit další nekontrolovatelný růst finančních nákladů na podporu obnovitelných zdrojů a tím i nárůst cen elektřiny pro konečné spotřebitele z důvodu podpory obnovitelných zdrojů energie. K tomu všemu je nezbytné upravit příslušnou legislativu. Výše podpory obnovitelných zdrojů vážně ohrožuje konkurenceschopnost českých firem. ■

NOVINKA

CEP nabízí sborník č. 98/2012 „Arabské jaro rok poté – naděje, nebo zklamání?“, do něhož přispěli Jiří Weigl, Ondřej Šlechta, Eduard Gombár, Zdeněk Müller, Jan Eichler, Miloš Bednář, Roman Joch, Marek Čejka, Pavel Barša, Jan Fingerland, Ladislav Henek, Petr Janoušek a Tomáš Plhoň. Editorem je Marek Loužek. Předmluvu napsal prezident Václav Klaus.

Cena: 100 Kč, 105 stran.

objednávky na www.cepin.cz

Z pozitivních reakcí odběratelů jak z řad firem, tak i z domácností je patrné, jak velkou podporu návrh Energetického regulačního úřadu má.

Energetický regulační úřad respektuje přijatou legislativu a pracuje na prováděcích předpisech. Nicméně Energetický regulační úřad jako nezávislý regulátor se po schválení nového zákona o podpoře obnovitelných zdrojů obrátil na gestora zákona (MPO), aby připravil jeho novelu, která by umožňovala ERÚ zastavit podporu nově instalovaných zdrojů od roku 2014 a rovněž zabránila rozšiřování spektra podporovaných zdrojů energie o další.

V této snaze je úřad veden následujícími skutečnostmi: ČR se zavázala do roku 2020 dosáhnout 13,5 % podílu výroby z obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energie. Národní akční plán, který upravuje postup, jak tohoto cíle dosáhnout, je rozdělen do tří kategorií: teplo (63 %), elektřina (21 %) a doprava

Zlatá bula sicilská – 800 let poté

Jan Zelenka

Historický ústav Akademie věd ČR

26. prosince roku 1194 se císaři Jindřichovi VI. a jeho manželce Konstancii narodil prvorozený syn Fridrich. Po otci pocházel z mocného švábského rodu Štaufů, z matčiny strany byl potomkem sicilských Normanů, kteří si středomořský ostrov podmanili v druhé polovině 11. století. V době Fridrichova narození dosahovala Jindřichova moc vrcholu a císař očekával, že syn jednoho dne převezme otěže vlády. O tři roky později Jindřich nečekaně zemřel a na první pohled honosná stavba štaufského impéria se začala rychle hroutit. Královskou hodnost sice získal Fridrichův strýc Filip Švábský, na odpor se však postavila část německých knížat, která přistoupila k volbě vzdorokrále Oty Brunšvického z rodu Welfů. Filip navíc roku 1208 podlehl atentátu a politickou scénu ovládl Ota, jenž v následujícím roce dosáhl i císařské korunovace v Římě.

Historické pozadí

V době smrti Jindřicha VI. se budoucí český král Přemysl Otakar teprve chystal k zápasu o knížecí stolec, který držel jeho bratr Vladislav Jindřich. K boji nakonec nedošlo, neboť Vladislav staršímu sourozenci vládu postoupil a spokojil se s moravskými úděly. Roku 1198 již Přemysl patřil mezi straníky Filipa Švábského. Štaufové i Welfové hledali spojence a podporu byli ochotni štědře oplatit. Český kníže požadoval dědičnou královskou hodnost. Filip souhlasil, bohužel privilegium vystavené jeho kanceláří se nedochovalo. Znění listiny však částečně reprodukuje mladší text buly Fridricha II.

Český král ve štaufském táboře dlouho nezůstal. Důvody byly spíše soukromého rázu. Přemysl po nástupu k moci zapudil manželku Adlétu Míšeňskou i se synem a ná-

stupcem Vratislavem a oženil se s uherskou princeznou Konstancí. Adléta rozluku napadla u papežské kurie a domáhala se práva pro sebe i syna. Papež ke skandálu nezaujal jednoznačné stanovisko a Přemysla v podstatě vydíral, aby jej přiměl k podpoře Oty Brunšvického. Na počátku 13. století český král skutečně rozšířil řady Otových spojenců. Odměnou získal potvrzení královského privilegia. Také jeho znění můžeme alespoň částečně rekonstruovat pouze na základě Fridrichovy listiny.

Dne 26. září 1212 nechal Fridrich II. v Basileji vystavit tři listiny.

Nejznámější z písemností ostoupila do historie jako Zlatá bula sicilská.

Otova rostoucí moc začala brzy vyvolávat odpor u papežské kurie i v řadách německé šlechty. Nespokojenců přibývalo a jejich pozornost se obracela k dospívajícímu Fridrichovi. Přemyslův postoj k Otovi ovlivňovalo také chování míšeňských příbuzných, kteří se snažili krále zbavit trůnu ve prospěch zapuzeného Vratislava. Právě strach z jejich vlivu na císaře byl zřejmě rozhodujícím impulzem, proč se Přemysl nakonec postavil na stranu mladého Štaufa. V prosinci roku 1211 patřil český král v Norimberku mezi hlavní strůjce volby nového panovníka Fridricha II. Štaufského. V březnu následujícího roku se Fridrich vydal ze Sicílie na sever. Po dobrodružné cestě stanul v září na německé půdě, kde začal shromažďovat straníky, jež motivoval dary a výsadami. Mezi první odměněné náleželi Přemyslovci.

Dědičné království

Dne 26. září 1212 nechal Fridrich II. v Basileji vystavit

tři listiny. Nejznámější z písemností vstoupila do historie jako *Zlatá bula sicilská*. Listina sumarizovala předcházející privilegia a přidávala nové výsady. Své jméno získala díky přivěšené zlaté pečetidlo a musel si vystačit s kancelářskou výbavou ze své domoviny. Druhou listinou Fridrich daroval Přemyslovi statky v Horní Falci, Vogtlandu a Donínsku. Adresátem třetí písemnosti byl králův bratr Vladislav a neurčitá formulace dodnes vyvolává spory ohledně jejího obsahu.

Zlatá bula potvrzovala Přemyslovi a jeho nástupcům dědičnou královskou hodnost. Římští králové a císařové měli v budoucnu předat královské insignie pouze tomu, kdo bude zvolen v Čechách. Českému království měla být navrácena všechna dřívě ztracená (v textu však nespecifikovaná) území. Listina českým panovníkům přiznávala rovněž oprávnění investovat (uvádět do úřadu) domácí biskupy. Povinnost účastnit se říšských sněmů byla omezena na Bamberk, Norimberk a Merseburk, přičemž král měl být o konání sjezdu informován šest týdnů dopředu. Český panovník si mohl rovněž vybrat, zda se účastní římské jízdy (tažení, které německí králové podnikali za dosažením císařské korunovace v Římě) s 300 jezdci, nebo se z povinnosti vykoupí 300 hřivnami.

Zlatá bula potvrzovala Přemyslovi a jeho nástupcům dědičnou královskou hodnost.

Při hodnocení významu královského privilegia nelze opomenout, že vznikalo v odlišném kulturním a právním prostředí. Listiny jako *Zlatá bula* automaticky nepřenesly písemně zachycené výsady do každodenní praxe. Svým příjemcům spíše zajišťovaly určitý nárok, který měli posléze šanci naplnit. Jak dalece se jim to podařilo, záleželo

na mnoha dalších okolnostech. Přemysl nebyl prvním českým králem. Královský diadém nosili již jeho praděd Vratislav a otec Vladislav. Rovněž Vladislavovo privilegium obsahovalo zmínku o dědičnosti koruny, přesto druhé české království zaniklo ještě před smrtí jeho zakladatele. Přemysl na otcův tragický odkaz nezapomněl a systematicky budoval základy dědičného královské hodnosti. Tři listiny od třech římských králů podbíraly konstrukci Přemyslova království. Ani to však nemuselo na počátku 13. století stačit.

Se Zlatou bulou sicilskou je v obecném povědomí neodmyslitelně spojena otázka české státnosti a vztahu ke středověké říši.

V mnohém se nabízí srovnání se situací Fridricha II., jemuž sice norimberská volba přinesla nárok na korunu, její získání však zdaleka nebylo jednoznačnou záležitostí. Při cestě severní Itálií Fridrich se štěstím unikl zajetí či dokonce smrti z rukou Otových spojenců. Když překročil Alpy a přiblížil se k jihoněmecké Kostnici, město odmítlo otevřít brány. Teprve na nátlak papežského legáta byl Fridrich vpuštěn do města, jehož obsazením výrazně povzbudil své německé příznivce. Do Kostnice však vstoupil pouhé tři hodiny předtím, než k městu dorazil Ota se svými oddíly. Otovi služebníci dokonce v Kostnici již připravovali slavnostní přivítání císaře. Pokud by se Fridrich opozdil, nebo brány zůstaly uzavřeny, mohla jeho cesta za korunu skončit před hradbami Kostnice.

Hranice oddělující norimberskou volbu od prázdné aklamace tak byla velmi tenká. A obdobné platí i pro *Zlatou bulu*. Prvorozený syn, který se Přemyslovi a Konstancii narodil asi roku 1201, zemřel. Náhle byl jediným mužským potomkem zapuzený Vratislav. Až o čtyři

roky později se narodil Václav (I.) a teprve synova korunovace a nástup k moci s konečnou platností potvrdily úspěšnost Přemyslova projektu dědičného království. Zlatá bula i Fridrichova volba jsou dobrými příklady, že i dokumenty a události, které při pohledu zpět do minulosti často vyčnívají jako zlomové a významné milníky, mohly z hlediska současníků představovat sice vábivé, nicméně často vzdálené a mlhavé přísliby.

Středověká říše

Se Zlatou bulou sicilskou je v obecném povědomí neodmyslitelně spojena otázka české státnosti a vztahu ke středověké říši. Opět je třeba mít na paměti, že moderní pojetí nacionalismu se zrodilo spolu s národním státem v 19. století a není přenositelné na středověké poměry, což se týká rovněž navazujících konceptů „suverenity“ či „podřízenosti“. Středověká společnost tvořila přísně hierarchicky organizovanou pyramidu. Každý byl něko-

mu podřízen, včetně papežů, kteří zaujali místo „pouhých“ náměstků Kristových. Středověký člověk podléhal nejen křesťanským normám a hodnotám nebo výše postaveným. Byl také vázán svým místem na společenském žebříčku, s nímž se u všech sociálních skupin pojily ideály a vzorce chování, které měl jednotlivec následovat.

Přemyslovci byli jediným rodem, jemuž se v rámci říše podařilo ustavit dědičné království, a 13. století představuje dobu největšího mocenského rozmachu dynastie.

Přemyslovská knížata od 9. století pravidelně navštěvovala říšské sněmy, účastnila se vojenských výprav císařů a plnila ceremoniální funkce při císařských hostinách. Přemyslovci se svým vystupováním nelišili od příslušníků německé aristokracie a byli považo-

váni, stejně jako se sami považovali, za říšská knížata. Přemyslovskou dynastií pojiily sňatky s předními německými rody a pražský dvůr, odhlédneme-li od jazyka vzdělanců latiny, byl bilingvní. Kulturní trendy proudily Evropou z jihu na sever a ze západu na východ.

Německé prostředí českým zemím zprostředkovávalo vlivy, které samo přejímalo z italských a francouzských oblastí. Čechy tvořily kulturně, ekonomicky i politicky součást říše, aniž by zároveň přicházely o jazykovou svébytnost a Přemyslovci ztráceli něco ze svého postavení vládnoucí dynastie. Obě na první pohled protichůdné tendence podtrhuje text Zlaté buly. Přemyslovci byli jediným rodem, jemuž se v rámci říše podařilo ustavit dědičné království, a 13. století představuje dobu největšího mocenského rozmachu dynastie. Současně ale Přemysl Otakar ani jeho nástupci nic neměnili na integraci s říšským prostředím, která zejména po

kulturní a ekonomické stránce spíše gradovala.

Královské privilegium kontextem svého vzniku i mnohoznačným významem provokuje k otázkám, které jsou po osmi stech letech možná aktuálnější, než v době jeho sepsání.

Zlatá bula sicilská je místem paměti, k němuž se neváže jednostranný výklad. Královské privilegium naopak kontextem svého vzniku i mnohoznačným významem provokuje k otázkám, které jsou po osmi stech letech možná aktuálnější, než v době jeho sepsání. Kulaté výročí tak nabízí dobrou příležitost odpoutat na chvíli zrak od budoucnosti a ohlédnout se za minulostí, neboť vyjádřeno slovy klasika: „Když nevíte, odkud jste přišli, pak nevíte, kdo jste, a když nevíte, kdo jste, pak nevíte, kam jdete. A když nevíte, kam jdete, jdete patrně špatným směrem.“ ■

NABÍZÍME

CEP nabízí sborník č. 91/2011 „David Hume – 300 let od narození“, do něhož přispěli **Robert Holman, Zuzana Parusniková, Josef Moural, Zdeňka Jastrzemska, Ján Pavlík, Marek Loužek** (editor sborníku), **Zdeněk Novotný, Lukáš Kovanda, Ondřej Čapek** a **Tomáš Křištofory**. V příloze jsou ukázky z díla **David Huma**. Předmluvu ke sborníku napsal prezident **Václav Klaus**.

146 stran, 100 Kč.

CEP nabízí sborník č. 92/2011 „Viktor Dyk – osmdesát let od smrti“, do něhož přispěli **Robert Kvaček, Josef Tomeš, Jaroslav Med, Jiří Brabec, Libuše Benešová, Jan Kopal, Jaroslava Honcová-Libická, Lukáš Petřík, Jan Hübsch, Radim Panenka** a **František Čanda**. V příloze najde čtenář ukázky z díla **Viktora Dyka**. Editorem je **Marek Loužek**. Předmluvu napsal prezident **Václav Klaus**.

126 stran, 100 Kč.

objednávky na www.cep.in.cz, tel. 222 814 666, e-mail: cep@cep.in.cz

ZPRÁVA ZE SEMINÁŘE

The Eurozone Sovereign Debt Crisis: A Way Forward

V úterý 26. června 2012 uspořádal Centrum pro ekonomiku a politiku přednášku „Dluhová krize eurozóny – cesta ven“. Na panelu, který moderoval prezident Václav Klaus, vystoupil výkonný ředitel Institutu pro mezinárodní finance Charles H. Dallara. **Charles Dallara** ocenil určitý pokrok a kroky, které byly v Evropě učiněny, ale zdůraznil, že rozhodující snaha vyrovnat se s problémem státních dluhů a překonat problémy eurozóny musí teprve přijít.

Řecká krize není výsledkem povinného šetření, ale vyvěrá z nešťastného politického vedení, které v Řecku existuje po tři až čtyři dekády. Dallara žil v Aténách dva roky, takže Řecko důvěrně zná. Na podzim spolu s řeckou vládou vypracoval největší dobrovolnou restrukturalizaci státního dluhu v dějinách, při níž bylo odepsáno 70 % dluhů, celkově za sto miliard eur. Dallara složil poklonu řeckému vedení, evropským politikům i soukromým věřitelům, že přistoupili na tuto převratnou dohodu.

Řecké opuštění eura je sice možné, ale není nevyhnutelné. Náklady řeckého opuštění eura by byly ohromné jak pro Řecko, tak pro Evropu i globální ekonomiku. Pro Řecko by to pravděpodobně znamenalo nebezpečí inflace a zhroucení ekonomiky. Místo rekapitalizace bank, která je nachystaná, by přišlo zhroucení řeckého bankovního systému. Nápor na řeckou ekonomiku a společenský a politický systém by byl ohromný.

Dallara by byl nerad, aby se opakovala situace jako bankrot Lehman Brothers, což byla podle něj jedna z největších chyb v moderní finanční historii. Cenou byla globální recese, z níž se dosud pomalu zotavujeme. Nepotřebujeme pokračování podobné globální recese. Proto je správné, že

centrální banky a vlády podnikly určité kroky.

Dallara souhlasí s prezidentem Klausem, že eurozóna je strukturálně vadný projekt. Eurozóna není optimální měnovou oblastí. Vytvoření měnové unie bez dostatečné fiskální koordinace je polovičaté. Neoptimální měnové unie jsou nákladné a nemají dlouhého trvání. Takovéto mechanismy mohou být hypoteticky zachráněny vysokou mírou solidarity mezi jejich členy a obrovskými fiskálními transfery. Autentický pocit solidarity v Evropě chybí.

Nástroje, které byly vytvořeny s dobrými úmysly, takzvané ESFS a ESM, nejsou tak pružné, jak je zapotřebí, aby mohly také nakupovat v případě potřeby přímo státní obligace na sekundárních trzích. Důležitou úlohu může sehrát ECB a přichází čas, kdy ECB začne hrát mnohem aktivnější úlohu v podpoře likvidity a také v úpravě celkového postoje k měnové politice eurozóny jako celku.

Tato opatření evropských institucí a národních vlád přispěla k určitému pokroku, ale nikdo není tak naivní, aby si myslel, že Evropa udělala dost, aby překonala problémy a obtíže, které ji tíží. Dallara doporučuje další kroky, které by mohly pomoci. Kroky k fiskální konvergenci a fiskální unii jsou pravděpodobně jediná cesta, jak evropští lídři mohou udržet kontrolu nad tím, co se děje v eurozóně.

Pozornost, kterou trh věnuje Španělsku, je oprávněná. Důrazná reakce by měla mít podobu kapitálové injekce z celé eurozóny do španělských spořitelien. Tato injekce by přitom neměla jít skrze státní rozpočet, ale přes evropské instituce. Španělsko pomalu ztrácí přístup na dluhopisové trhy. A pokud tento přístup ztratí, toto břemeno dopadne těžce na zbytek Evropy.

Španělská vláda podle Dal-

lary provádí heroické úsilí vyrovnat se s problémy bankovního sektoru. Problémy, jimiž Španělsko čelí, jsou významné, ale nejsou tak obtížné, s nimiž se potýká řecká ekonomika. Státní dluh (kolem 70 % HDP) zdaleka nedosahuje řecké úrovně. Zatímco Řecko ekonomicky nefunguje, Španělsko, Portugalsko a Irsko nejsou ve stejné kategorii, věří Dallara.

Dallara kritizoval úzce krátkodobý pohled na fiskální konsolidaci jako posedlost rozpočtovými škrty. Každé kolo škrtnů dnes vede k dalšímu kolu hospodářského zaostávání a fiskální díra se ještě prohlubuje. Mezinárodní měnový fond, v jehož správní radě Dallara přes pět let působil, je silná a důvěryhodná organizace, ale zaměřuje se na krátkodobé rozpočtové škrty, nikoli střednědobou rozpočtovou reformu.

Co Evropa dnes potřebuje, je méně rozpočtových škrtnů a více střednědobé stabilizace. Bohužel neexistuje žádné snadné řešení. Zatímco země musí úspěšně prosadit své krátkodobé plány, je podstatné, aby současně myslely na střednědobou fiskální konsolidaci. Současně je nutné provádět strukturální reformy v oblasti zdravotnictví či zpružnit trhy práce, které jediné dokážou snížit vysokou nezaměstnanost.

Ze strukturálních reforem Dallara doporučil privatizaci a reformy pracovních trhů. Dallara ocenil program privatizace, který prezident Klaus přes tehdejší velký odpor uskutečnil před více než dvaceti lety. Privatizace je realitou v některých zemích eurozóny, ale je na čase spustit další vlnu privatizace. Státní vlastnictví podniků a nemovitostí v celé eurozóně stále ještě zatěžuje podnikatelskou dynamiku těchto ekonomik.

Krize eurozóny ohrožuje

podle Charlese Dallary i americkou a světovou ekonomiku. Strategie prezidenta Obamy jsou zavádějící v celé řadě ohledů. Trh s bydlením je nadále mimořádně slabý a stimul, kvůli němuž se USA dostaly do poněkud obtížné situace s deficitem a dluhem, přinesl naneštěstí jen velmi hubené výsledky. V nadcházejících prezidentských volbách přichází doba zúctování.

Václav Klaus vidí Dallarův pohled na eurozónu jako příliš optimistický. Problémy eurozóny jsou daleko hlubší. Doporučení, aby „Evropa“ rozhodla či něco provedla, vychází z mylného předpokladu, že Evropa je jednotná entita. Evropa není entita, rozhodnutí za ní činí různé politiky. Finanční pomoc Řecku, Irsku, Portugalsku a Španělsku je jen nalévání peněz do černých děr. Řecko není viníkem, nýbrž obětí celého evropského měnového projektu.

Vladimír Tomšík v diskusi varoval před dlouhou stagnací, nová regulace bankovního sektoru ničemu nepomůže. Eva Zamrazilová kritizovala kvantitativní uvolňování jako pouštění peněz do ekonomiky, což nemůže skončit jinak než inflací. Vít Jedlička kritizoval Evropský stabilizační mechanismus jako nesmyslné přerozdělování, čeští poslanci a senátoři podle něj nevěděli, o čem hlasují. Miloslav Bednář nevěří, že fiskální unie pomůže.

Podle Charlese Dallary je důležité, aby Evropa investovala do své budoucnosti, podobně jako po druhé světové válce. Každý dluh závisí na důvěře. Evropskou ekonomiku lze oživit, chce to optimismus a naději. Růst nepramení podle Dallary z vládních výdajů. Vyvěrá z obnovených toků soukromého úvěru a kapitálu. Krize eurozóny je vážná, ale lze ji překonat. *ML*